

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <https://www.researchgate.net/publication/293158083>

# Handy guide til danske fossiler

Article · September 2005

CITATIONS

0

READS

37

1 author:



[Kai Ingemann Schnetler](#)

37 PUBLICATIONS 175 CITATIONS

[SEE PROFILE](#)

Some of the authors of this publication are also working on these related projects:



The molluscs of the Viborg Formation (Early Oligocene) of Denmark [View project](#)



A Spinilomatid gastropod from the Lower Paleocene of Faxø Quarry, Denmark [View project](#)

# HANDY GUIDE TIL DANSKE FOSSILER

I forordet skriver forfatteren at bogen er skrevet for læseren der gerne vil vide noget grundlæggende om fossiler og geologi i Danmark, men som er nybegynder på området. Forfatteren er geolog og naturvejleder og kender mange af spørgsmålene fra ture til geologiske lokaliteter. Bogen er derfor grundig i sin gennemgang og opbygning, og også mere fremskredne geologisk interesserede kan have glæde af den.

Bogen består af fire hovedafsnit hvoraf det første behandler fossilers dannelse, alder og findesteder. Det andet afsnit fortæller om de dyre- og plantegrupper der kan findes bevarede som fossiler. Det tredje beskriver et udvalg af fossillokaliteter, mens det fjerde er tavler med udvalgte fossiler. Som forfatteren anfører er bogen fire bøger i én: en håndbog, en opslagsbog, en bestemmelsesbog og en guide.

Hovedindtrykket er at det er en lille handy bog med et fint layout. Billederne er næsten alle i farver og er af høj kvalitet. Dog kunne det ønskes at fossilernes orientering på billederne var i overensstemmelse med almindelig praksis i geologiske værker. Således afbildes snegle altid med spiret opad og krabber med øjnene opad. Der er gode og instruktive tegninger der forklarer fossilers dannelse og bevaring og de forskellige bjergarters dannelse.

Af Kai Ingemann Schnetler

## ANMELDELSE

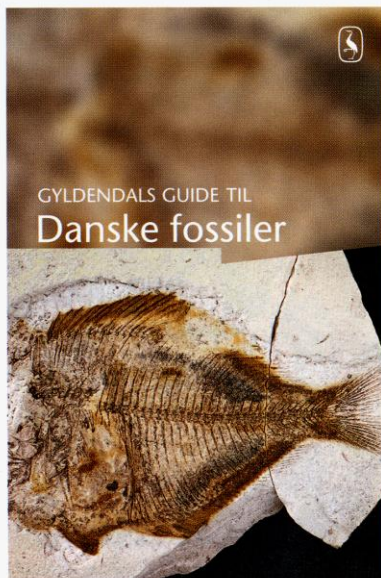
Jørn Waneck  
*Gyldendals guide til danske fossiler*

ISBN 87-02-00414-3

129 sider

Pris 149 kroner

Udgivet 2004



De uhyre lange tidsrum i geologisk tid behandles meget instruktivt på en side hvor Jordens alder sættes til et år. I denne sammenligning dør Gorm den Gamle syv sekunder før midnat! Der fortælles om Jordens historie og om erkendelsen af Jordens alder ved hjælp af radioaktive grundstoffers nedbrydning. Der er en god geologisk tidstavle med de enkelte perioders navne og alder. Denne tavle anvendes i afsnittet om fossilgrupperne til at vise de enkelte grupperes optræden i Jordens historie.

Der forklares tydeligt hvorfor det er nødvendigt med latinske navne for at fastlægge en art og om fossilernes udsagn om fortidens dyre- og planteliv og miljø samt livets udvikling gennem Jordens tidsaldre. Der redegøres kortfattet for bestemmelserne om danekræ. Der er gode råd om hvordan man finder fossiler og om hvordan de frigøres og bevares samt en grundig gennemgang af nødvendigt værktøj og udstyr. Glaubersaltmetoden hvormed man kan udvinde små fossiler af kridt og kalk bliver forklaret.

Bogen er også en guide for færdsel i naturen og for indsamling af fossiler på forskellige lokaliteter. Der er to gode geologiske kort (over Danmark og over Bornholm – det sidste i større målestok).

Bogen har til sidst en oversigt over museer og naturcentre og stenklubber. Der henvises til DAGU (som dog ikke

alle stenklubber er medlemmer af). Der fortælles også om Danske Fossilsamlere og deres cd-romprojekt ligesom der anføres relevante hjemmesider. Bagerst i bogen er der en litteraturliste over relevante bøger og tidskrifter samt et stikordsregister.

Med over 100 forskellige fossiler afbildet kan bogen anvendes til bestemmelse, men som forfatteren selv anfører vil man snart opdage at de fleste danske fossiler ikke er afbildet. Fra Gramleret er der således vist fem arter af bløddyr ud af 128 kendte.

I afsnittet med fossiltavler mangler der desværre en tavle med Tertiær/Oligocæn. Lag fra denne periode findes i Øst- og Nordvestjylland; de er velundersøgte og indeholder over 250 arter af bløddyr. Lokalteter som Vejle Fjord, kysten syd for Snaptun, Ølst syd for Randers og Lyby Strand nord for Skive er tilgængelige og besøges af mange fossilsamlere. Trelde Næs nord for Fredericia kunne også nævnes da denne lokalitet har givet en række danekræ fra Eocæn. I det hele taget er der kun medtaget få lokaliteter fra Østjylland og fx Dalbyover (grav i Danien-kalk med mange søpindsvin) og skrivekridtgrave syd for Ålborg kunne med fordel have været nævnt.

I nogle tilfælde er anvendt lidt forældede fossilnavne. Således bruges på side 120 navnet *Cassis saburon* i stedet for *Semicassis miolaevigata*, mens *Cancellaria rothi* nu benævnes *Narona rothi*.

Der er enkelte fejlbestemmelser. Søpindsvinet på side 9 (og på side 123) er ikke en *Galerites*, men en *Echinocorys*. Krabben på side 116 er ikke *Dromiopsis elegans* men den langt sjældnere *Dromiopsis laevior*. Når de anførte skønhedsfejl forhåbent-

TERTIÆR (DANIEN)/FAKSE


## FAKSE KALKBRUD

BJERGARTER: KORALKALK OG BRYOZOKALK (LIMSTEN).  
SE LOKALITETENS FOSSILER SIDE 115-117

Ky	T	Kr	J	T	P	K	D	S	O	Ka
----	---	----	---	---	---	---	---	---	---	----

Fakse Kalkbrud ligger i den østlige del af Fakse by. Det er stort, ca. 1.000x1.000 m. I bruddet møder man to typer af kalksten: bryozokalk og koralkalk (d.s.s. Faksekalk) fra den tidligste del af Tertiærtiden, som kaldes Danien. Koralkalken er enestående og kendes kun i større mængde fra dette sted. Der er brudt kalk her siden Middelalderen. Brydningen er fortsat i gang og foregår industrielt. I dag bruges kalken bl.a. knust som jordbrugskalk og som brændt kalk til mørtel.

*Fakse Kalkbrud.*



**84**

*Bogens side 84.*

ligt bliver rettet i den næste udgave af bogen, vil den være en aldeles glimrende lille guide til danske fossiler. Interessen for naturvidenskaben er hel-

digvis stigende, og bogen udfylder et tomrum i litteraturen om fossilernes spændende udsagn om livets udvikling på vor planet.

